

Skabelsesgudstjeneste 2010

Skabelsesgudstjeneste; ”Det daglige Brød”. Afholdt 12. september 2010

Skabelsesgudstjenesten havde fokus på oversvømmelseskatastrofen i Pakistan

Nedenstående er naturligvis ment som inspiration – pluk i det efter behov. God fornøjelse, sognepræst, Martin Ishøy

Liturgi :

- Introduktion til skabelsesgudstjenesten + udlevering af stemmer
- Præludium
- Indgangsbøn
- Salme: ”Menneske din egen magt”, 370 i *DDS (Den Danske Salmebog)*
- Hilsen + korsvar
- Bøn/indledningskollekt (se nedenfor, nr. 1)
- Tekstlæsning med indledende kommentar: ”Den økologiske pagt med Noa”, 1. Mosebog 8,20-22; 9, 12-16 (lektielæsning til 15. søndag efter Trinitatis, 1. række) (se nedenfor, nr. 2)
- Trosbekendelsen (synges)
- Indisk velsignelse (se nedenfor, nr. 3)
- Salme: ”Kain hvor er din bror” 698 i *DDS*
- Dialog om det daglige brød (se nedenfor, nr. 6)
- Salme: ”Fader tak for liv og ånde”, 428 i *DDS*
- Nadver – efter det autoriserede ritual
- Salme: ”Al jorden fylde har du skabt”, 140 i *Salmer og sange i skole og kirke*
- Evangelielæsning: ”Martha og Maria”, Lukasevangeliet 10, 38-42 (evangelielæsning til 15. søndag efter Trinitatis, 2. række)
- Prædiken (se nederst, nr. 7) m. kirkebøn (se nedenfor, nr.4)
- Salme: ”Vor Gud er idel kærlighed”, 685 i *DDS*
- Bøn/afslutningskollekt (se nedenfor, nr. 5)
- Aronitisk velsignelse + 3 x amen
- Salme: ”Skaber Gud af samme jord”, 176 i *Salmer og sange i skole og kirke*
- Udgangsbøn
- Postludium

Varighed 70-75 minutter

Nr. 1

Indledningskollekt

Herre vor Gud og skaber

Vi takker dig for alle de velsignelser og rigdomme, du lægger i vore hænder.

Sammen med alt liv på den blå planet har du skabt os til din glæde.

Vi takker dig for den velfærd du har ladet lykkes her hos os – som
en blomst på livets træ.

Tak for stammen, grenene, kvistene, stilkene, bladene og alle de forskellige blomster – for det fine samspil og
tilpasningsevnen i livet af din hånd,

generøst nok til alle.

De ser, hvordan vi har forvaltet skabningen.

Hvordan vi vil have mere og mere, jo mere vi ser

Vi vil besidde, og vi sidder livet fladt.

For hele din skabning beder vi.

Lad onskabens spiraler blive brudt af taknemmelighed, omsorg og respekt.

Vær hos dem, der rammes af klimaforandringerne

nu i Pakistan og ud over hele Jorden.

Lad din kærlighed gribe menneskehedens hjerter med

Helligåndens tro og håb, så vi omvender os,

så livets træ kan blomstre fra

de mest enkle organismer til os, komplekse væsner,

så alle kan glædes over såtid og høsttid, kulde og varme,

sommer og vinter, dag og nat.

Giv os at høre livets kald fra din mund,
og lad os mærke din styrke i vore hænder til at tage vare på det,
giv os stemme, så vor bekendelse og lovsang gør dig glad og giver dig ære
i dag og alle dage.

Amen.

(skrevet af Martin Ishøy – naturligvis til fri afbenyttelse J)

Nr. 2

Intro til Noa-læsning:

Min indledende kommentar til den mytologiske tekst om Guds økologiske pagt med Noa sigtede på reetableringen af en skabelsesfortælling, som i mytens form ikke er uden sammenhæng med, og som ikke skriger mod, hvad vi faktisk ved om verdens tilblivelse og udvikling. Desuden betonedes kommentaren menneskets funktion i verdens vedvarende skabelse (stikord; ”created co-creators”, medarbejdere på skabelsen).

Nr.3

Indisk velsignelse

En velsignelse skrevet af indiske kristne i 2008 – men kunne være fra Pakistan I dag. Dalitter og adivasi er kasteløse, reelt næsten retsløse (som også findes i Pakistan):

Må Gud, som er mor til landsbybrønden, og må kvinderne fra landsbyen hjælpe dig med at hente vand til liv og til latter.

Må Gud, som er far til de udstødte fattige og de flygtede daliter, møde dig i deres gader og give dig håb.

Må Jesus, søn af fejlernærede mødre og bror til uønskede døtre, lære dig at formidle nyt liv fra den Opstandne.

Må Ånden, som søger retfærdighed for jorden, vejlede dig, så du åbner dine øjne og ser vejen, der fører fra ondskab til frihed.

Må Jesus Kristus, som er den fattige, den fejlernærede, den lidende, han, som kommer fra jorden, daliten, adivasien, klimaflygtningen, løfte sit åsyn fra den oversvømmede* jord og lade sit ansigt lyse på *dig*.

Amen.

(fra Grøn Kirkes materiale til skabelsestiden 2009. Velsignelsen er oversat af Keld Balmer Nielsen, og stammer fra Det Lutherske Verdensforbunds møde om klimaforandringer i Puri, Orissa, Indien, 16. – 20. april 2009. Se i øvrigt www.gronkirke.dk àressourcerà Skabelsestiden 2009)

* ”støvede” til lejligheden ændret til ”oversvømmede”

Nr. 4

Kirkebøn – skabelsesgudstjeneste 2010

Vor far i himlen!

Vi takker dig for din kærlighed til verden, som kommer os i møde som velsignelser og fordringer.

Giv os kærlighed, mod og styrke til at stå fast på indsigten i din kærlighed, og til at gennemføre de fornyelser, som klimaet og hele dit skaberværk kræver.

Vi beder dig for din kirke, for alle os som er din kirke, at vi må samles på dit ord med frit mod og i håb til dig alene.

Bevar os alle i troskab mod dit ord og fri os for grådighed og kortsynethed, der nedbryder jordens bæredygtighed, ødelægger klimaet og efterlader millioner som klimaflygtninge.

Vi beder dig for vort land og folk, for dronningen og kongehuset og for vore politikere, embedsfolk og erhvervsledere, for alle der har magt i Danmark,

Lær dem og os alle at leve vort liv i ansvar og tro og at have nok i det.

Lad os være dine medarbejdere på skabelsen dag for dag, så konsekvenserne af vores ubesindige levevis bliver overvundet skridt for skridt.

Hjælp os til at leve og handle, så vi tager vare på de kommende generationers fremtid og mangfoldigheden af liv på vores blå planet, vores perle i universet.

Vi beder dig også for alle vore kære og for dem der står os nær. Vi beder for dem der lider i Pakistan, for dem der er udsendt i fredens tjeneste med lægelige, militære eller samfundsopbyggende opgaver. Følg du dem, og følg du os på alle vore veje.

Drag du os altid tilbage til dig, når vi farer vild.

Vær du fred og velsignelse for os og vore døde, nu og i al evighed.

Amen

(skrevet af Martin Ishøy – naturligvis til fri afbenyttelse J)

Nr. 5

Afslutningskollekt

Vi takker dig, Herre, for vort daglige brød, for hver dag at spise, arbejde og leve sammen. Vi takker dig for alle muligheder for at bryde brødet i fællesskab, her og andre steder. Tak for vore arbejdspladser, vore familier og samfund.

Hjælp os, du Skaber Gud, til på ny at opleve din skabning og forstå vort ansvar for den.

Hjælp os, du Forsoner Gud, til at være opmærksomme på alt der trænger til forløsning – og må din søns kærlighed altid være med os.

Hjælp os, du visdoms- og inspirations Gud, til at se verden som den er – ja, må din ånd lede os i alt vi gør.

Du, hellige, velsignede treenighed, kilde til liv overalt:

Drag os tættere ind i din kærligheds samfund og i din kærligheds formål, så dit nådige nærvær i skabningen kalder os frem i kærlighedens svar og ansvar – fordi vore liv berøres af din nåde og velsignelse, og fuldendes af dig der som skaber og frelser råder for os i Helligåndens kraft.

Amen

(fordansket – visse dele kraftigt omarbejdet af Martin Ishøy – naturligvis til fri afbenyttelse J. Oprindeligt af Robin Morris til ”Opening Worship” ved ECEN’s samling 2010. se: www.ecen.org à Prague 2010, Opening Worship)

Nr. 6

Et litani af stemmer:

John & Maria samt 20 andre stemmer

Det daglige brød er en kanal for Guds nærvær i almindelige ting.

John: (tager et stykke brød op og undersøger det) Hvor kom det fra?

Maria: Hvad tror du?

John: Fra himlen?

Stemme1: Nej, jeg lavede det i nat

John Og det gør du måske hver dag?

Maria: Det sagde hun jo. Hver dag. Dagligt faktisk

John (til Maria): Jamen jeg synes du sagde, at Gud sørgede for vores daglige behov.

Maria: Ja, men det er altså ikke ligesom julemanden, der kommer ned gennem en skorsten.

John: Jamen nej, eller jo – selvfølgelig ikke lige sådan.

Maria: Så, hvordan tror du, det brød kom der?

John: tjæ (kigger på stemme 1). Du må vel have lavet dem – går jeg ud fra.

Maria: Hvordan lavede hun dem?

John: I en ovn selvfølgelig. Det er da indlysende.

Maria: Ved du hvad? Jeg vil fortælle dig noget. Lad os finde ud af det sammen. Det er faktisk en ret forunderlig historie. Det er en masse at opdage eller genopdage i brødets historie. Tag nu det her brød, der er svøbt på den her måde – hvor er det kommet fra?

John: Må jeg ringe til en ven – eller spørge dem der er tilstede? Er det i orden?

Maria: Så gør det da.

John: Ok. I må da kende svaret. Hvor kommer det her brød fra?

Stemme 1: Det er lavet af hvede.

John: Men hvor kommer hveden fra?

Stemme2: Fra århundreders hårdt arbejde

Stemme3: Fra landbrugsforsøg

Stemme4: Mennesker til at så og høste kornet.

Stemme5: Mennesker og dyr har transporteret kornet.

Stemme6: Engang brugte de sten til at male det.

Stemme7: Og mursten til ovnen der bagte brødet.

Stemme8: Folk der opfandt ny teknologi.

Stemme9: Risikovillige investorer og banker til at finansiere forskningen.

Stemme10: Jeg betalte et universitet til at huse forskningen.

Stemme11: Dem på universitetet kom fra min skole.

Stemme12: Jeg knoklede med lektierne for at komme på universitetet.

Stemme13: Som forælder motiverede og støttede jeg mit barns lyst til at forstå og undres.

John: Ja ja, godt så! Men jeg forstår stadigvæk ikke, hvordan alt det fører til dette brød!

Stemme14: Glem ikke mit hårde arbejde med at så og vande.

Stemme15: Eller mit design af traktoren.

Stemme16: Eller min opfindelse af motoren.

Stemme17: Eller min fabrik som fremstillede motoren.

Stemme18: Eller mine evner som kørelærer.

Stemme19: Eller mig. Jeg forhandlede kornet.

Stemme20: Jeg installerede vandingssystemet og drænsystemet.

Stemme1: Jeg ledede vandværket.

Stemme2: Jeg var konsulent for vandværket.

Stemme3: Min landbrugsskole til at oplære landmændene.

Stemme4: Min landbrugsforening som støttede landmændene.

Stemme5: Min lastbil som transporterede kornet.

Stemme6: Min fabrik som malede kornet til mel.

Stemme7: Mit tog, der transporterede melet.

Stemme8: Mit lager, der opbevarede det.

Stemme9: Mit supermarked der solgte det.

Stemme10. Det blev købt for mine penge.

Stemme11: Emballagen blev fremstillet på min virksomhed.

Stemme12: Det var min maskine, der emballerede melet.

Maria: Emballage! Hvem har brug for emballage?!

Stemme13: Mine inspektorer undersøgte melet.

Maria: Og hvem inspicerer inspektorerne? Det vil jeg gerne vide – og hvorfor skal alle disse processer være så bureaukratiske og komplicerede?

Stemme14: Og jeg måtte gå på arbejde, så jeg kunne tjene penge til at købe det.

Stemme15: Ja. Og smørret på brødet kommer fra mit kvæghold.

John: Jamen hallo! Det er næsten ikke til at fatte. Sidder I og siger, at jeg ikke ville have dette (brødet) uden jer?

Maria: Jeg tror, du endelig er ved at fatte pointen. Det her er brød! Selve livets grundstof. Det kommer ikke bare ud af det blå ingenting eller ned gennem skorstenen sammen med julemanden.

John: Så alt dette er brød!

Stemme16: Det er ”brød fra mange marker”.

Stemme17: Det er smuler, ”der falder ned fra bordet”.

Stemme18: Det er ”livets brød”

Stemme19: “Den der spiser af dette brød skal aldrig sulte”.

John: (ser på Maria og holder brødet frem) Så det her er altså noget helt særligt.

Maria: Det er menneskehænders værk. Det er selve livets grundstof.

John: Og jeg er bare så heldig, at jeg har dette brød helt for mig selv ... Hvornår skal vi spise det?

Maria: ... Lige et øjeblik. ”Helt for dig selv”?

John: Eller, nej. Du må gerne få noget.

Maria: Er du klar over, at en milliard mennesker i verden ikke har råd til det daglige brød?

John: De må gerne få noget af mit ... lige et øjeblik: hvordan kommer jeg i kontakt med dem, øh?

Maria: Vidste du, at brød er det åndelige symbol på retfærdighed?

John: Det må jeg nok sige. Det er også skønt at spise.

Maria: – når vi tager os tid til at skønne på det, og dele det.

John: Og jeg må indrømme: det er næsten en hellig ting; at kunne holde det sådan her.

Her er et ophold i den engelske originaltekst – således at der nu følger en del andre liturgiske led inden liturgien slutter med nedenstående videreførelse af ovenstående. Det forekommer oplagt, at nedenstående også kan følge enten umiddelbart efter ovenstående eller følge efter en salme eller lignende.

John: Hvis ... alt dette er brød har en så storslået økonomisk, social og miljømæssig historie, – hvad vil det så sige?

Maria: Prøv at tænke lidt selv, min bedste ven.

John: Tjoe ... hvis vi skal sætte brød på nadverbordet, så kan vi da ikke bare glemme alt det her, vel?

Maria: Nej – jeg er enig. Det er nødvendigt at de almindelige jobs i verdens store liturgi bliver hentet ind i nadverens liturgi. Forstår du? Nej? ... Det der sker i nadveren, må nødvendigvis gennemtrænge det, der sker på brødets vej i verden.

John: Og den præstegerning, som folk udøver, når de laver og udvikler almindelige ting (som dette brød), bliver en del af den anden Adams, altså Jesus Kristi, præstegerning.

Maria: Ja! Og hvad betyder det mere?

John: Jo. Hvis nadverens liturgi, det der sker i nadveren, virkelig sker i hverdagens liturgi, jamen, så er han, der led, døde, genopstod og som er hos os i nadveren, så er han med i alt dette – (klarsynet) ligesom hvis nadverens liturgi inddrog os i hele verdens liturgi, som dybest set er en kosmisk, altomfattende liturgi.

Maria: Nu begynder du at forstå.

John: Og hvis vi virkelig så på livet på den måde – og for et øjeblik satte parentes om, hvordan vi har adskilt det hellige og det almindelige – så ville vi genopdage almindelige tings åndelige – og liturgiske – vigtighed og ukrænkelighed.

Maria: Og?

John: Og hvis vi gjorde det, så ville vi se alt stof, alt kød og blod som brød og vin, ... som potentielt helligt.

Maria: Alt stof? Ja. Men glem ikke, at ”forlad os vor skyld” følger straks efter ”giv os i dag vort daglige brød”. Noget af det vi laver, skulle aldrig have været lavet, og nogle ting skulle aldrig være lavet på den måde, som de er blevet lavet på – eller brugt på den måde, de er blevet brugt. Bæredygtighed er virkelig vigtigt!

John: Men hvis vi kunne finde ud af at se på verden som et sakramente, som en nadver, så ville vi måske slet ikke lave de der destruktive ting.

Maria: Sandt nok. Nu har vi alle sammen fået noget at tænke på – og en masse at lave.

Hvis denne liturgiske del finder sted i en sammenhæng, hvor der faktisk holdes nadver, er det nærliggende at slutte her, og gå direkte til det autoriserede nadverritual. Hvis sammenhængen er af en sådan karakter, at der ikke holdes nadver, fortsætter dialogen, som følger.

John: Men inden vi går; hvad nu med det her brød?

Maria: Tjæ. Vi kunne vel bare efterlade det.

John: Eller vi kunne dele det ud!

Maria: Jamen, så lad os gøre det. Lad os få nogen til at hjælpe os.

John tager brødet, brækker det i to stykker, og giver den ene del til Maria. Hver især brækker de så deres del i to, og giver den ene del til en anden tilstedeværende. Alle fire brækker nu deres brød i små stykker, så der er nok til alle.

Maria: I er Jordens salt!

John strør symbolsk salt over alle brødstykkerne.

John: Lad dette salt minde os om vort kald.

Maria: Som brød fra mange marker,

ud over jorden lagt,

i dette brød på bordet

til ét blev sammenbagt,

lad også kirken samles,

o Gud, fra hvert et sted,

så vi til ét kan blive

i Himmerigets fred.

(DDS 477, 1 – originalteksten har et lignende citat fra Didachæ)

Originalteksten har "Adam og Eva" i stedet for "John og Maria". Oversætteren synes, at det er overdrevet politisk korrekt på en uhensigtsmæssig måde at bruge navnene Adam og Eva. Jeg har valgt bibelske navne. Man kunne også vælge Martha og Maria. Eller Peter og Poul.

(fordansket af Martin Ishøy – naturligvis til fri afbenyttelse J. Oprindeligt af Robin Morris til "Opening Worship" ved ECEN's samling 2010. se: www.ecen.org à Prague 2010, Opening Worship)

Kommentar: Dette "litani af stemmer" eller "Dialog om det daglige brød" kan meget oplagt bruges til en konfirmandgudstjeneste eller i lignende sammenhæng.

Nedenstående ”stemmekort” kopieres og udleveres til 20 forskellige gudstjenestedeltagere sammen med et nummer (fra 1-20). Hver enkelt deltager i tur og orden.

”STEMMEKORT”

John: Ok. I må da kende svaret. Hvor kommer det her brød fra?

Stemme 1: Det er lavet af hvede.

John: Men hvor kommer hveden fra?

Stemme2: Fra århundreders hårdt arbejde

Stemme3: Fra landbrugsforsøg

Stemme4: Mennesker til at så og høste kornet.

Stemme5: Mennesker og dyr har transporteret kornet.

Stemme6: Engang brugte de sten til at male det.

Stemme7: Og mursten til ovnen der bagte brødet.

Stemme8: Folk der opfandt ny teknologi.

Stemme9: Risikovillige investorer og banker til at finansiere forskningen.

Stemme10: Jeg betalte et universitet til at huse forskningen.

Stemme11: Dem på universitetet kom fra min skole.

Stemme12: Jeg knoklede med lektierne for at komme på universitetet.

Stemme13: Som forælder motiverede og støttede jeg mit barns lyst til at forstå og undres.

John: Ja ja, godt så! Men jeg forstår stadigvæk ikke, hvordan alt det fører til dette brød!

Stemme14: Glem ikke mit hårde arbejde med at så og vande.

Stemme15: Eller mit design af traktoren.

Stemme16: Eller min opfindelse af motoren.

Stemme17: Eller min fabrik som fremstillede motoren.

Stemme18: Eller mine evner som kørelærer.

Stemme19: Eller mig. Jeg forhandlede kornet.

Stemme20: Jeg installerede vandingssystemet og drænsystemet.

Stemme1: Jeg ledede vandværket.

Stemme2: Jeg var konsulent for vandværket.

Stemme3: Min landbrugsskole til at oplære landmændene.

Stemme4: Min landbrugsforening som støttede landmændene.

Stemme5: Min lastbil som transportererede kornet.

Stemme6: Min fabrik som malede kornet til mel.

Stemme7: Mit tog, der transportererede melet.

Stemme8: Mit lager, der opbevarede det.

Stemme9: Mit supermarked der solgte det.

Stemme10: Det blev købt for mine penge.

Stemme11: Emballagen blev fremstillet på min virksomhed.

Stemme12: Det var min maskine, der emballerede melet.

Maria: Emballage! Hvem har brug for emballage?!

Stemme13: Mine inspektorer undersøgte melet.

Maria: Og hvem inspicerer inspektorerne? Det vil jeg gerne vide – og hvorfor skal alle disse processer være så bureaukratiske og komplicerede?

Stemme14: Og jeg måtte gå på arbejde, så jeg kunne tjene penge til at købe det.

Stemme15: Ja. Og smørret på brødet kommer fra mit kvæghold.

John: Jamen hallo! Det er næsten ikke til at fatte. Sidder I og siger, at jeg ikke ville have dette (brødet) uden jer?

Maria: Jeg tror, du endelig er ved at fatte pointen. Det her er brød! Selve livets grundstof. Det kommer ikke bare ud af det blå ingenting eller ned gennem skorstenen sammen med julemanden.

John: Så alt dette er brød!

Stemme16: Det er ”brød fra mange marker”.

Stemme17: Det er smuler, ”der falder ned fra bordet”.

Stemme18: Det er ”livets brød”

Stemme19: “Den der spiser af dette brød skal aldrig sulte”.

Nr. 7

Prædiken til skabelsesgudstjenesten 2010 (delvs i stikord)

Fra det mytiske til det eksistentielle

Vi har alle noget af både Martha og Maria i os.

Martha gør det gode – hun gør altid, hvad hun skal:

I forhold til Pakistan – samler ind for FKN – hun gør alt hvad der med rimelighed kan forventes af hende à alle gode gerninger: cancer, dyrevelfærd –

Martha kan ikke se sig selv i øjnene, hvis hun svigter de etiske fordringer.

Hun er ansvarlig borger, ikke blot en selvoptaget forbruger.

Martha bliver beskæmmet over den ringe hjælp til Pakistan.

Men hvad skal hun gøre med sin frustration? à det er et internationalt anliggende. Hun kan kritisere sit eget land og dets regering. Men det er under alle omstændigheder en lille bitte aktør i den store sammenhæng. à Det er over 20 mio. mennesker, der er direkte berørt af katastrofen.

Det ville være tåbeligt selvbedrag ikke at se den internationale nødvendighed i øjnene. Og vide sig fordret – også dér.

Martha er et troende menneske – hun hylder sig ikke i den tåbelige, ateistiske illusion, at Gud kun er relevant på et personligt niveau.

à det personlige, nationale og internationale

Hun har også klart set, at den hjælp der er behov for i Pakistan, er langt mere end ris, proteinkiks og vandrensningstabletter. à hun har gennemtænkt dialogen om det daglige brød à forstået behovet for lempeligere handelsaftaler, infrastruktur og velfungerende demokrati – og at udspillet på rigtig mange punkter ligger hos os i den vestlige verden.

Derfor har hun også forstået vigtigheden af vores holdningsdannelse og kulturelle attituder. – det daglige brød bæres af hverdagens ånd – det, der bliver sagt blandt arbejdskollegerne – hvordan den daglige chauvinisme bliver vendt til daglig forståelse.

Martha forstår alt dette, og gør sit bedste fra hun står op til hun går i seng. Det meste af tiden er hun helt grå indvendig, og slet ikke glad. For det går hæsligt i verden.

”Maria har valgt den gode del”.

Det siger Jesus jo ikke for at nedgøre Martha – men for at lokke hende til at give efter for det, som hun har så meget lyst til, men som hun ikke føler hun kan tillade sig.

Jesus vil have hende til at kaste tøjlerne og opleve, hvad Maria oplever.

Jesus siger det for at få Martha til at resignere ... Hun har resigneret. Mange gange. Verden ønsker ikke at blive bedre. ... Men det er ikke den resignation, Jesus mener.

Det er sig selv, hun skal resignere på. Hun skal tilgive sig selv, at hun har tilgivelse behov – som hun føler hun har. For hver aften beder hun sin himmelske far ”tilgive sig sin skyld”. Han tilgiver hende. Det er i orden at føle skyld. Det er skyldens fordobling, der tager livet af hende, ... det er selvbebrejdelsen for ikke at være fuldkommen.

Hun skylder Gud livet, og livet er krævende. Det er som det skal være.

Hvad er det der sker for Maria?

Hun lytter til den stemme, der maler fremtiden lys for hende – stemmen giver hende tillid til livet – og håb for fremtiden. Guds rige er det, der kommer. Det er som en plante, det mindste frø lagt i jorden, som bliver til det skønneste træ, og fuglene synger i dets grene. Det er som den undseelige klat surdej, som får det daglige brød til at hæve og vokse, ... som giver det smag og karakter. Gud rige fylder maven og stiller den tørstige sjæl tilfreds. Guds rig kommer, og når det kommer, kommer det med glæde og frugtbarhed og overskud til alle. Guds stemme går som en hånd gennem hendes hår, og gør hendes hjerte modigt og fattet.

Stemmen fortæller om Pakistan, om Iqbals familie på 12, der måtte flygte for vandmasserne – hvor rædselsfuldt det var, angste, syge uden beskyttelse, ... men hvordan de blev skånet. Mennesker huskede den oprindelige pagt; intet liv skal gå til grunde. Den knuste skal oprejses, langt mere end nogen forstår. Og dog er der nogen, der forstår *tilstrækkeligt*. Der er nogen, der forstår, hvad der skal gøres. Og gennem dem kommer Gud sine angste børn til undsætning – fordi de husker fællesskabet, fællesskabet i det daglige brød, brødet som giver liv til verden.

De mennesker er selv brød – og de skaber brød – og de rækker det daglige brød til de sultende, så de ikke længere skal lide, ikke mere skal fryse om natten og mangle skygge om dagen, ikke længere sulte og tørste og være angste for hvad der kommer. ... For hvad der kommer, er Guds rige, ... som er midt blandt mennesker, og virker ved dem midt i vores verden.

Det skal Martha *høre* sammen med sin søster. Og deres hjerter vil finde livets fred, ... som virker i dem med taknemmelighed og glæde. Martha og Maria retter ryggen. De ved *hvem*, de er skyldige, og at de ikke skylder sig selv noget. Og derfor virker den stemmes kærlighed i dem, når de går alle de fordringer i møde, som ikke kun Martha, men også Maria *ved*, rejser sig for dem – og i en tid med klimaforandringer stiller krav om en større og større beslutsomhed.

Kære venner. For et år siden var det klimaforandringerne i Bengalen på det indiske kontinentets østside der var i fokus, fordi monsunen dér gjorde befolkningerne til klimaflygtninge. Nu sker det i Pakistan, blot mere dramatisk. I Afrika sulter de. I Peru tørster de fordi gletsjerne i Andesbjergene næsten er forsvundet. Kan vores civilisation holde til det pres, som kun bliver større og større? Eller går den i opløsning og selvtilstrækkelighed og nationalchauvinisme og den stærkestes ret?

Der er mennesker som får blod på tanden, fordi had og kaos er deres foretrukne politiske element. Der er andre som klamrer til den selv samme ideologi, som har legitimeret den uhæmmede udledning af CO₂, der forårsager disse klimakatastrofer.

Men Martha og Maria har valgt den gode del, de lytter til Guds ord, og møder derfor verden med Guds fred som svar på al dens nød.

Amen

Efter Gudstjenesten samles der ind til ofrene i Pakistan. Pengene formidles via Folkekirkens Nødhjælp.